

Adalék a szegedi fazekascéh történetéhez.

A szegedi fazekasmesterség múltját, tudtommal, még senki sem dolgozta föl. Erről a kérdéstről mindössze azt a keveset olvashatjuk, amit *Reizner János* „Szeged története“ c. művének III. köt. 455. lapján a „Fazekasok“ címszó alatt közölt. Azok tehát, akik majd egyszer ennek a kérdésnek tisztázására vállalkoznak, bizonyára hasznát veszik annak az alább közölt *tanulólevél*-nek, amit a szegedi „fazokas“ céhbéli mesterek adtak ki bizonyos *Pintér János*-nak 1763-ban. A tanulólevél teljes szövege ez:

Mi Szeged Királyi Szabad Városban Lakozó Fazókas Mestereknek Czéh Mestere Dobos Fazókas Mihály És a többi Böcsületes Mesterek úgy mint Takács Fazókas Ádám, Pusdis Fazókas Ferencz, Hódi Fazókas János, Cziffra Fazókas Péter, Vastagh Fazókas Ferencz, Puska Fazókas Ferencz, Vörös Fazókas Mihály, akorbéli Atya Mester. Adgyuk tudtára mindenenek az kikk illik: kivált képpen az mi Rendünkön való Czéhbéli Mestereknek köszönetünket és illendő szolgálatunkat aialván: Hogy jövő előnkben az Fazókas Czéhbéli Mester Társunk Ruprecht Fazókas Jakab. Jelentvén és kérvén azon bennünket, hogy az mi Czéhbéli Mesterségünknek Jó Szokása és rend tartása szerint eő Kegyelmenél jámborul tanult és Apród vagy Inas esztendejét tisztességessen kitöltő Iffiúnak Pintér János Mesternek egyenlő akarattul az eő Mesterségének tanulásárul adnánk nékie bizonyyságul Tamuló Levelit, mellyel tudathatná eő is minden helyekben az eő jámborul való szolgálattyarul Tamú bizonyyságot tenni. Minek okáért megh tudván és értvén az fölül említett Mester Társunknak méltó kívánságát és Helyes Instántiáját megh Examináltatván általunk mindenekben Feteálta előttünk jámborul való maga Jó véselesit ezen Levelünk mutató Szolgájának. Annak okáért mi is magunkat meg nem vonhattuk sőt méltónak inkább íteltük az eő kegyelme ebbéli kívánságának elegett tennünk. Mivel azért az folyüll említett Iffiú Pintér János Mester eő kegyelménél úgy mint Ruprecht Fazókas Jakabnál az Inas avagy Apród Esztendejét úgy mint Negyedfél Esztendőket jámborul híven és Tisztességessen amint illik a Tisztességess Iffiúhoz ki töltöttő és végben vitte, senkit meg nem bántván, sem sértvén, hírében és nevében, és minket amint a Czéhnek Articulusai Tarttyák, és kívánják mindenekrül elegendőképpen böcsületesen megh elégétett, sőt amivel Tartozott a Több Társ Legények közében is úgy mint Társ Pohárral azt is Tehetsége szerint böcsületesen megh attá, Mellynek idején jelen voltának ezen böcsületes Bejáró Mester Úgy Mint Lantos Fazókas Bálint és Cziffra Péter Mester akorbéli Dékán, Cziffra István Mester, Takács János M. Társpoháros Constálván azért

mindnyájunk előtt az eő jámborul való Szolgálattya és maga jóvéeleése. Kérjük Kegyelmeteket mind fejenként, hogy ha valamely helységben az fölül megh nevezett Iffiú menend, és igaz Mesterségével akar Kegyelmetek között élnyi és szolgálni, minden suspicio eötett Kegyelmetek be vegye és munkát is adjon nékie mind Böcsületes Czéhben tanult Jámbor Iffiúnak, sőt amiben kívánnatit minden oltalomal és segítségel is Légyen nékie, melyet Kegyelmetek meg cselekedvén, mi is egész Czéhből igyekezzünk hasonló s más dologban is kedveskedni és jövőndőben recompensálni. Ennek Nagyobb Bizonyására s hitelére attuk ezen jelen lévő és Levelünket mutató Böcsületes Iffiúnak ez Tanuló Levelit Confirmálván és Corroborálván a mi Czéhünk Szokott elő Pöcsétyével. Datum in Libera ac Regieq. Civitate Szeged. Anno 1763. Die vigesima octáva Novembris.

A meritett papirosra lúdtollal írt, részben rajzolt tanulólevél alsó részén a céh 1719-ben készült pecsétjének lenyomata látható. (Ennek a pecsétnek képét *Reizner* az idézett műben közölte.) A tanulólevél az egyik vasmegyei főúri kastély lomtárából került elő és megőrzés céljából ezennel följajánlom az erre legilletékesebb helynek, a szegedi Városi Múzeumnak.

Madarassy László.

Az alsórákosi szabadságünnep.

Szendrey Zsigmond (N. és Ny. I. 14.) megemlíti, hogy Alsórákoson (Nagyküüllő vm.) pünkösöd után való vasárnapon a jobbágyság alól való felszabadulás emlékét ünnepli a nép. Közlebbi részleteket nem ismer az ünneplés módjáról.

Orbán Balázs (A Székelyföld leírása. Pest 1868. I. 202.), mint szemtanú írja le az alsórákosiak *szabadságünnepét*. Töviről-hegyire ő sem mondja el az ünnep lefolyását, de mégis megtudjuk belőle a fogadalmi ünnep keletkezésének körülményeit. Érdemes ideiktatni *Orbán* szavait: „Rákoson létemkor tartották a *Szabadság ünnepét*. Kedvesen hangzott nékem e szó akkor, midőn a zsarnokság sötét éje borult szegény hazánkra, s tudakolva, hogy mi tulajdonképpen a rákosi szabadság-ünnep, örömmel értesültem, hogy e falu minden vallású lakói (kik mind jobbágyok voltak) 1848-ban történt felszabadulásoknak emlék-ünnepet szenteltek szentháromság vasárnapját követő hétfőre; mikor a nép munkaszünetet tart, templomba megy, hálaimát nyújtani az égnek, s a lelkészek alkalmi egyházi szónoklatait hallgatni. A legszebb pedig az, hogy ez ünnepet maga a nép alkotá, az a nép hálás lelkületének szüleménye, ők ön-